

OŠ HUDINJA
Mariborska 125
3000 Celje

Uporaba analgetikov med učenci naše šole

AVTORICI

Eva Vervega, 9. b
Ana Radmanović, 9. c

MENTORICA

Darja Jeran, prof. razrednega pouka

Mestna občina Celje, Mladi za Celje

Celje, marec 2014

POVZETEK

»Bolečina je samo to, kar si dovolimo, da je.«

Zdravje je ena naših najpomembnejših vrednot. Ker živimo v svetu, kjer je veliko stresa, raznih nenadnih odločitev, natrpanih urnikov, se velikokrat zgodi, da se soočamo s kakšno bolečino, ki preseneti naše telo ali se samo slabo počutimo. Včasih se tej bolečini diplomatsko izognemo, velikokrat pa je potrebno poseči po zdravilih ali kakšnem drugem načinu, da odpravimo kratkotrajne bolečine (npr. glavobol, zobobol ...). Kadar pa vemo vzrok nastanka bolečine ali da se bolečina daljša, pa je potrebno vsekakor poiskati zdravniško pomoč.

S pomočjo anketnega vprašalnika sva želeli ugotoviti, kako so učenci naše šole seznanjeni z analgetiki – protibolečinskimi zdravili. Ali jih sami tudi uporabljajo? Zanimalo naju je tudi, če jih redno jemljejo in zakaj jih po navadi vzamejo.

Izkazalo se je, da so učenci seznanjeni z uporabo analgetikov, da se jih tudi poslužujejo, vendar ne ob vsakem nastanku bolečine. Po uporabi analgetikov so se počutili bolje. Vzeli so jih zaradi lajšanja bolečin, za boljše počutje, zaradi bolezni in podobnih stvari.

KAZALO VSEBINE

UVOD	1
1 TEORETSKE OSNOVE.....	2
1.1 BOLEČINA.....	2
1.2 ZDRAVILA	3
1.2.1 Kaj so zdravila?.....	3
1.2.2 Od kod izvirajo zdravila?	3
1.2.3 Preizkušanje in odobravanje novih zdravil	4
1.2.4 Delovanje zdravil	4
1.3 ANALGETIKI	4
1.3.1 Vrste analgetikov.....	4
2 RAZISKOVALNI DEL	6
2.1 NAMEN	6
2.2 HIPOTEZE.....	6
2.3 VZOREC.....	6
2.4 POSTOPKI ZBIRANJA PODATKOV.....	7
2.5 MERSKI INSTRUMENT	7
3 REZULTATI IN RAZLAGA.....	8
3.1 ANALIZA	8
3.2 RAZLAGA HIPOTEZ	20
ZAKLJUČEK.....	21
VIRI IN LITERATURA	22
PRILOGE.....	23

KAZALO TABEL

<i>Tabela 1: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 1: Ali uporabljaš analgetike?</i>	8
<i>Tabela 2: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 2: Ali pri bolečinah takoj uporabiš analgetike?.....</i>	9
<i>Tabela 3: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 3: Si se res po uporabi teh protibolečinskih sredstev počuti/a bolje?</i>	10
<i>Tabela 4: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 4: Se ti zdi uporaba teh škodljiva?</i>	11
<i>Tabela 5: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 5: Ali te šola in starši ozaveščajo o posledicah pretiranega jemanja le-teh?</i>	12
<i>Tabela 6: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 6: Zakaj se jih ti poslužuješ?.....</i>	13
<i>Tabela 7: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 7: Jih jemlješ redno?.....</i>	14
<i>Tabela 8: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 8: Se ti zdi odvisnost od njih možna?</i>	15
<i>Tabela 9: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 9: Zakaj se ti zdi, da mladostniki sploh posegajo po tovrstnih farmacevtskih izdelkih?</i>	16
<i>Tabela 10: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 10: Se ti zdi, da res pomagajo?</i>	17
<i>Tabela 11: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 11: Kdo ti je dal kak analgetik?</i>	18
<i>Tabela 12: Število (f) in odstotek (f %) za vprašanje številka 12: Kdo ti je dal kak analgetik? Zakaj? ..</i>	18

KAZALO GRAFOV

<i>Graf 1: Ali uporabljaš analgetike?.....</i>	8
<i>Graf 2: Ali pri kakšnih bolečinah takoj uporabiš analgetike?.....</i>	9
<i>Graf 3: Si se res po uporabi teh protibolečinskih sredstev počutil/a bolje?</i>	10
<i>Graf 4: Se ti zdi uporaba teh škodljiva?.....</i>	11
<i>Graf 5: Ali te šola in starši ozaveščajo o posledicah pretiranega jemanja le-teh?.....</i>	12
<i>Graf 6: Zakaj se jih ti poslužuješ?</i>	13
<i>Graf 7: Jih jemlješ redno?</i>	14
<i>Graf 8: Se ti zdi odvisnost od njih možna?.....</i>	15
<i>Graf 9: Zakaj se ti zdi, da mladostniki sploh posegajo po tovrstnih farmacevtskih izdelkih?</i>	16
<i>Graf 10: Se ti zdi, da res pomagajo?.....</i>	17
<i>Graf 11: Kdo ti je dal kak analgetik?</i>	18
<i>Graf 12: Kdo ti je dal kak analgetik? Zakaj?.....</i>	19

UVOD

Zdravje je ena naših najpomembnejših vrednot. Tega pa se, žal, zavemo šele, ko zbolimo. Sodobni ljudje lahko s svojim znanjem in izkušnjami sodelujemo pri ohranjanju te vrednote. V naravi človeka je, da si prizadeva za razvoj in napredek. Temu se ni potrebno odpovedati, pač pa moramo usmerjati napredek tako, da nam bo koristil, ne pa škodoval našemu telesu. Mnogokrat precenjujemo svoje znanje. Velikokrat se to kaže v nekontrolirani in prekomerni količini zaužitih zdravil. Poznamo več skupin zdravil. Osredotočili sva se le na eno izmed njih – na analgetike (sredstva proti bolečinam).

Današnji tempo življenja, stresne situacije in nezdrav način življenja so pogosto razlog za slabo počutje. Bolečino, ki se lahko pri tem porodi, občutimo zelo različno. Kar je nekomu še znosno, je za drugega že veliko prehudo. Skoraj vedno pa jo poskušamo odpraviti ali vsaj olajšati.

V raziskovalni nalogi sva posebno pozornost namenili analgetikom in njihovi uporabi.

1 TEORETSKE OSNOVE

1.1 BOLEČINA

Z bolečino se človeštvo ukvarja že od nekdaj. V Homerjevih časih je bila pojem trpljenja. Dolgo je veljala za zasluženo trpljenje, ki ga je treba sprejeti in potrpežljivo prenašati. V zadnjem stoletju, predvsem v zadnjih 20 letih, se je odnos do nje zelo spremenil. Bolečina je pomemben socialni in družbeni problem, s katerim se ukvarja razvita družba. Za lajšanje bolečin ni vedno potrebno zdravilo – analgetiki.

Bolečina je zaznavno-čustvena izkušnja, ki jo prizadeti deli v telesu zaznajo in o tem v obliki signalov obvestijo možgane. Možgani jih nato razlagajo in »čutijo«. Bolečina je torej v glavi. Dobra stran bolečine je, da nas opozarja, da z nami ni nekaj v redu (zobobol, na primer, nas prisili k obisku zobozdravnika), slaba stran pa je dejstvo, da stranski opazovalci ne morejo čutiti naše bolečine in ne morejo vedeti, kaj čutimo.

Načeloma razlikujemo akutno in kronično bolečino. Akutna (nenadna) bolečina je po navadi posledica bolezni, vnetja ali poškodbe tkiv (na primer že omenjeni zobobol). Bolečina se pojavi nenadoma, na primer s poškodbo ali z operacijo in izzveni po umiritvi bolezni (na primer po popravilu zoba). V redkih primerih preide v kronično bolečino. Huda kronična (dolgotrajna) bolečina traja najmanj 6 mesecev ali traja dlje od bolezni ali dlje, kot se za določeno poškodbo običajno pričakuje. Kronično bolečino povzročajo številne bolezni in poškodbe, kot so poškodba, rak, AIDS, bolezni osrednjega živčnega sistema in druge bolezni. Po definiciji Svetovne organizacije za raziskavo bolečine (IASP) je bolečina neprijetna čutna in čustvena izkušnja, ki je lahko povezana z zdajšnjo ali nekdanjo poškodbo tkiva. Bolečina je vselej subjektivna in ni vedno posledica bolečega dražljaja ali poškodovanega tkiva. Bolnik se v življenju nauči prepoznati bolečino. Na to vpliva okolje, vzgoja, starost, spremljajoče bolezni.

Pred nedavnim so spoznali, da se ljudje različno odzivamo na bolečino. Na to vplivajo njegove dedne lastnosti, fiziološki dejavniki in čustveno stanje. Poleg tega vpliva na doživljanje bolečine tudi socialno stanje, etnična dediščina in pomembnost bolečine za posameznika.

Zdravljenje bolečine je individualno. Nujno je potrebno upoštevati dejstvo, da bolečina vpliva na cel organizem. Strah, depresija, nemir so spremljevalci bolečine; vplivajo na njeno jakost in bolnikovo vedenje. Pri lažšanju bolečine je potrebno vedeti, ali se bolečina stopnjuje ali postaja milejša. Bolečina ni bolezen, temveč simptom, zato je njena odprava odvisna od zdravljenja osnovnega vzroka. V primeru, da je osnovna bolezen neozdravljiva, je včasih potrebno dolgotrajno analgetično zdravljenje (Starc, 2008).

1.2 ZDRAVILA

1.2.1 Kaj so zdravila?

Zdravniki in drugo zdravstveno osebje imenujejo »zdravila« vse snovi, ki lahko ozdravijo ali zaustavijo bolezen, ublažijo simptome, olajšajo bolečine ali kako drugače koristijo. Poimenovanje obsega tudi nujne (esencialne) vitamine in minerale, ki jih uporabljamo za odpravljanje boleznih pomanjkanja.

Močna zdravila imajo pogosto izrazite stranske učinke. Pogosto uporabljana zdravila, pri katerih je takšna nevarnost, ki jih po mnenju stroke ni mogoče uporabljati brez zdravniškega nadzora, so na voljo le na recept. Po navadi skupaj z zdravili omenjamo tudi snovi, od katerih lahko človek postane odvisen. Ta segajo od blagih spodbujeval, kot je kofein (najdemo ga v kavi in čaju), do močnih spojin, ki spreminjajo razpoloženje in vedenje. Zelo široko jih skupno imenujemo mamila, čeprav po navadi mednje štejemo le slednje. Nekatera zasvajajoča mamila nimajo nobene medicinske uporabe in jih ni mogoče dobiti zakonito.

1.2.2 Od kod izvirajo zdravila?

Nekoč so bila edina dosegljiva zdravila snovi, pridobljene iz rastlin ali, v nekaterih primerih, iz živali. Zeliščarstvo, se pravi raziskovanje in uporabo rastlin z znano zdravilno vrednostjo, so na Kitajskem poznali že pred 5000 leti, v nekaterih predelih sveta pa je živo še danes. Skoraj vsa zdravila, ki so danes v uporabi, so razvili v laboratorijih in jih pridelujejo z različnimi kemičnimi postopki.

1.2.3 Preizkušanje in odobravanje novih zdravil

Preden zdravilo odobrijo, mora prestat obdobje previdnega, postopnega preizkušanja, ki pogosto traja od šest do deset let. Po zakonu mora biti zdravilo hkrati varno in medicinsko učinkovito. Varnost ugotavljajo na različne načine, vključno s poskusi na živalih in ljudeh prostovoljcih. Za dokaz učinkovitosti so potrebni zapleteni poskusi.

1.2.4 Delovanje zdravil

Čeprav natančnega delovanja nekaterih zdravil ne poznamo popolnoma, medicinska znanost dobro ve, kaj se dogaja z večino od njih, ko na tak ali drugačen način pridejo v telo. Zdravila seveda uporabljamo v različne namene: najpogosteje za zdravljenje bolezni, včasih le za lajšanje simptomov. Delujejo v različnih delih telesa (Henry, 1994).

1.3 ANALGETIKI

Analgetiki so zdravila za lajšanje oz. odpravljanje bolečin. Ker bolečina ni bolezen, temveč simptom, je njena odprava v dolgoročnem pogledu odvisna od zdravljenja osnovnega vzroka. Zobobol je npr. mogoče ublažiti z zdravili, odpraviti pa le z ustreznim zobnim zdravljenjem. Če je osnovna bolezen neozdravljiva, je včasih potrebno dolgotrajno analgetično zdravljenje. Okvaro tkiva zaradi bolezni ali poškodbe zaznajo živčni končiči, ki posredujejo sporočilo v možgane. Na tolmačenje teh zaznav lahko vpliva človekovo duševno stanje; anksioznost ali strah npr. stopnjujeta bolečino. Pogosto že pomirjajoča razlaga o vzroku težav olajša bolečino ali jo celo povsem odpravi.

1.3.1 Vrste analgetikov

Glavni skupini teh zdravil so narkotični in nenarkotični analgetiki. Narkotiki so sorodni morfinu in so najmočnejša analgetična zdravila. Nenarkotični analgetiki so manj močni; mednje spadajo acetilsalicilna kislina, paracetamol in nesteroidna protivnetna zdravila.

Narkotiki in paracetamol delujejo neposredno na možgane in kostni mozeg ter spreminjajo zaznavanje bolečine. Narkotiki delujejo podobno kot endorfini, naravni možganski hormoni, ki preprečujejo prenašanje bolečinskih zaznav s celice na celico. Nenarkotični analgetiki (z izjemo paracetamola) preprečujejo vzburjenje živčnih končičev na mestu, kjer bolečina izvira.

Zdravniško nadzorovano odpravljanje bolečine se ponavadi začne z nenarkotičnimi analgetiki. Če ti ne odpravijo bolečine, je na vrsti kombinacija zdravil (mešanica blagih narkotičnih in nenarkotičnih) in končno narkotični analgetik, če druga zdravila niso učinkovita. Pri hujših (npr. po operaciji) ali dolgotrajnejših bolečinah prihajajo v poštev narkotični analgetiki v injekcijah.

Kadar skušate bolečino odpraviti z zdravilom, ki je v prosti prodaji (npr. glavobol z acetilsalicilno kislino), poiščite zdravniško pomoč, če bolečina traja več kot 48 ur, če se ponavlja, poslabša ali postane drugačna, kot je bila prej.

Nenarkotični analgetiki

Acetilsalicilna kislina

Acetilsalicilna kislina – bolj znana pod zaščitenim imenom Aspirin – je za odpravljanje bolečin in zniževanje vročine v uporabi že sto let. Zavira tudi vnetje, in sicer tako, da preprečuje nastajanje posebnih snovi, prostaglandinov, ki prispevajo k otekanju in bolečnosti vnetega tkiva. Acetilsalicilna kislina pomaga pri glavobolu, zobobolu, blagih revmatičnih bolečinah, bolečem grlu in nelagodju, ki ga povzročajo vročinske bolezni.

Paracetamol

Uporabljamo ga lahko proti vsakdanjim bolečinam, npr. glavobolu, zobobolu ali bolečinam v sklepih. Otrokom ga proti bolečinam in za znižanje vročine dajemo v sirupu. Če ga uporabljamo pravilno, je eden najvarnejših analgetikov. Po navadi ne draži želodca, alergijske reakcije so redke, vendar lahko v preveliki količini povzroči hudo, celo usodno okvari jeter in ledvic.

Nesteroidna protivnetna zdravila

Odpravljajo bolečine in vnetje. Sorodna so acetilsalicilni kislini. Največ jih uporabljamo za zdravljenje mišičnih in sklepnih bolečin, v poštev prihajajo tudi za menstruacijske bolečine. Tako kot acetilsalicilna kislina lahko dražijo želodčno sluznico, zato naj jih na splošno ne bi uživali bolniki z želodčno razjedo (Henry, 1994).

2 RAZISKOVALNI DEL

2.1 NAMEN

Namen raziskovalne naloge je ugotoviti, kako učenci poznajo analgetike, njihovo uporabo, če se jih sami poslužujejo in kakšno mnenje imajo ob pretirani uporabi le-teh. Predvsem naju je zanimalo, zakaj jih sami jemljejo ali jih tudi takoj vzamejo ob bolečini.

2.2 HIPOTEZE

Ob pričetku raziskovanja se nama je porajalo veliko vprašanj v zvezi z našo temo. Kmalu sva ugotovili, da bi raziskovanje vseh zahtevalo od naju preveč časa, zato sva se omejili le na nekaj hipotez, ki sva jih spremljali čez nalogo.

Hipoteze so:

H₁ = Dekleta v višjih razredih uporabljajo pogosteje analgetike kot fantje.

H₂ = Učenci menijo, da se po uporabi analgetikov počutijo bolje.

H₃ = Analgetike so učencem dali največkrat zdravniki.

2.3 VZOREC

Naš vzorec raziskovanja predstavljajo učenci, ki obiskujejo 7., 8. in 9. razred naše šole. V raziskavi je sodelovalo 86 učencev.

2.4 POSTOPKI ZBIRANJA PODATKOV

Podatke sva pridobili z anketnim vprašalnikom (priloga), ki je sestavljen iz vprašanj odprtega in zaprtega tipa.

V šoli sva v mesecu novembru med učence razdelili anketne vprašalnike, ki so jih reševali pri razrednih urah. V decembru sva dobili nazaj 92 izpolnjenih anketnih vprašalnikov, od tega je bilo 6 nepopolnih, zato sva jih izločili iz nadaljnje obdelave. Vse anketne vprašalnike sva nato pregledali in odgovore analizirali ter izdelali tabele in grafe. Na koncu sva naše ugotovitve tudi zapisali.

2.5 MERSKI INSTRUMENT

Pri raziskovalnem delu sva si pomagali z anketnim vprašalnikom, ki zajema 11 raziskovalnih vprašanj zaprtega in odprtega tipa, ki so povezana predvsem z analgetiki, protibolečinskimi zdravili.

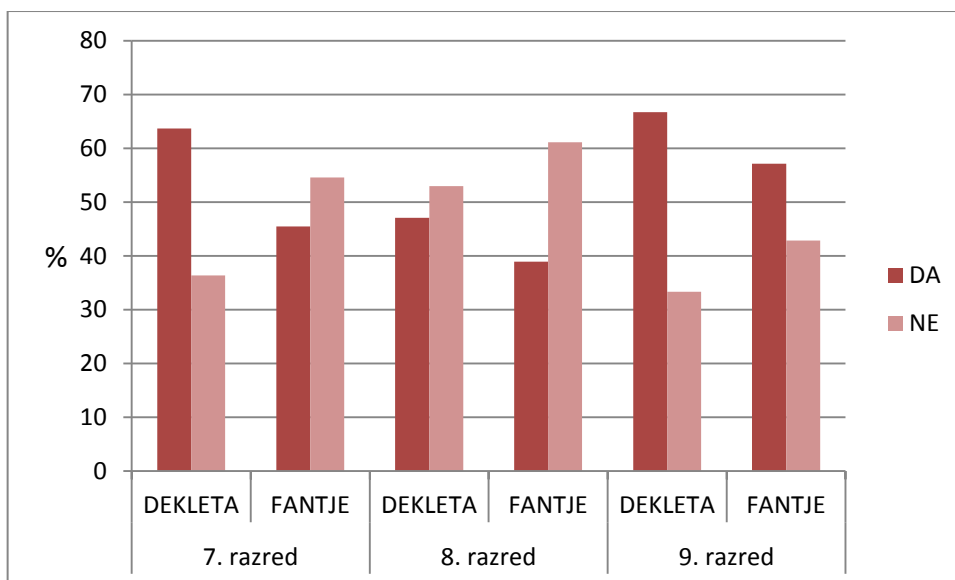
3 REZULTATI IN RAZLAGA

3.1 ANALIZA

1. Ali uporabljaš analgetike?

	7. razred				8. razred				9. razred			
	DEKLETA		FANTJE		DEKLETA		FANTJE		DEKLETA		FANTJE	
Odgovor	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%	f	f%
DA	7	63,64	5	45,45	8	47,06	7	38,89	10	66,67	8	57,14
NE	4	36,36	6	54,55	9	52,94	11	61,11	5	33,33	6	42,86
Skupaj	11	100	11	100	17	100	18	100	15	100	14	100

Tabela 1: Število (*f*) in odstotek (*f* %) za vprašanje številka 1: Ali uporabljaš analgetike?

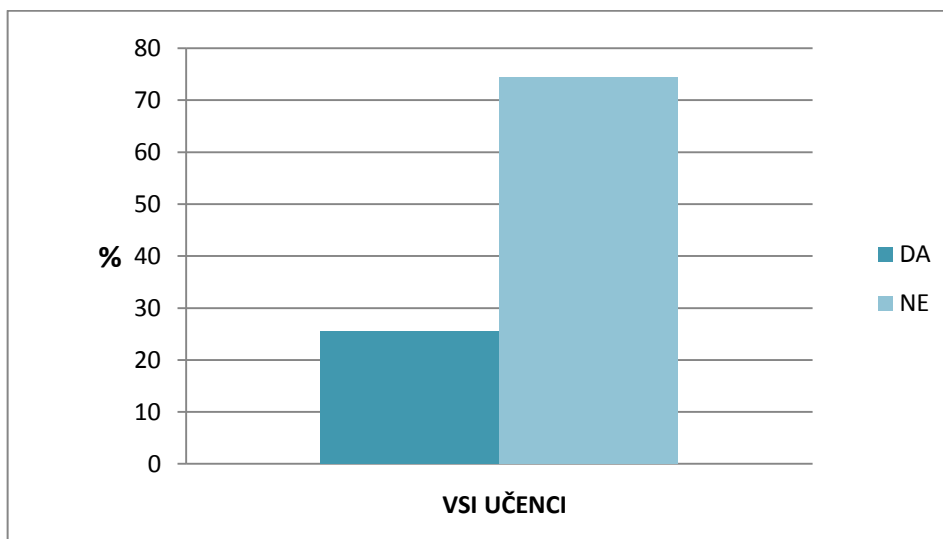
Graf 1: Ali uporabljaš analgetike?

Tabela in graf številka 1 prikazujeta podatke o tem, ali učenci uporabljajo analgetike. Izkazalo se je, da je veliko učencev, ki so bili anketirani, že bila seznanjena in tudi uporabljala analgetike. Dekleta (66,67 %) v 9. razredu v veliki meri uporabljajo analgetike. Analiza podatkov kaže, da se analgetikov poslužujejo tudi fantje – tudi pri devetošolcih je zelo velik odstotek uporabe analgetikov (57,14 %). V nižjih razredih je ta odstotek nižji, vendar vseeno okoli 40%.

2. Ali pri kakšnih bolečinah takoj uporabiš analgetike?

Odgovor	<i>f</i>	<i>f</i> %
DA	22	25,58
NE	64	74,42
Skupaj	86	100

Tabela 2: Število (*f*) in odstotek (*f* %) za vprašanje številka 2: Ali pri bolečinah takoj uporabiš analgetike?

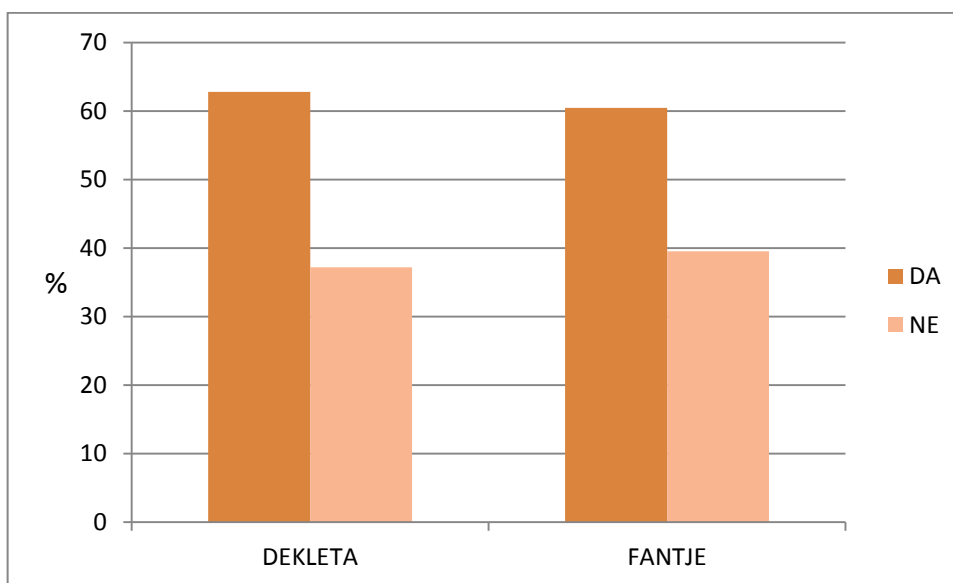
Graf 2: Ali pri kakšnih bolečinah takoj uporabiš analgetike?

Tabela in graf številka 2 prikazujeta podatke o tem, če učenci pri bolečinah takoj vzamejo in se poslužujejo analgetikov. Zelo zgovoren je podatek, se je veliko učencev opredelilo za odgovor ne (74,42 %). Pri prejšnjem odgovarjanju se jih je veliko opredelila za odgovor da – če uporabljajo analgetike. Pri vprašanju, če takoj vzamejo kakšno sredstvo, pa se vidi, da znajo malo potrpeti z bolečinami, preden vzamejo kakšno zadevo.

3. Si se res po uporabi teh protibolečinskih sredstev počutil/a bolje?

Odgovor	DEKLETA		FANTJE	
	<i>f</i>	<i>f</i> %	<i>f</i>	<i>f</i> %
DA	27	62,79	26	60,47
NE	16	37,21	17	39,53
Skupaj	43	100	43	100

Tabela 3: Število (*f*) in odstotek (*f* %) za vprašanje številka 3: Si se res po uporabi teh protibolečinskih sredstev počuti/a bolje?

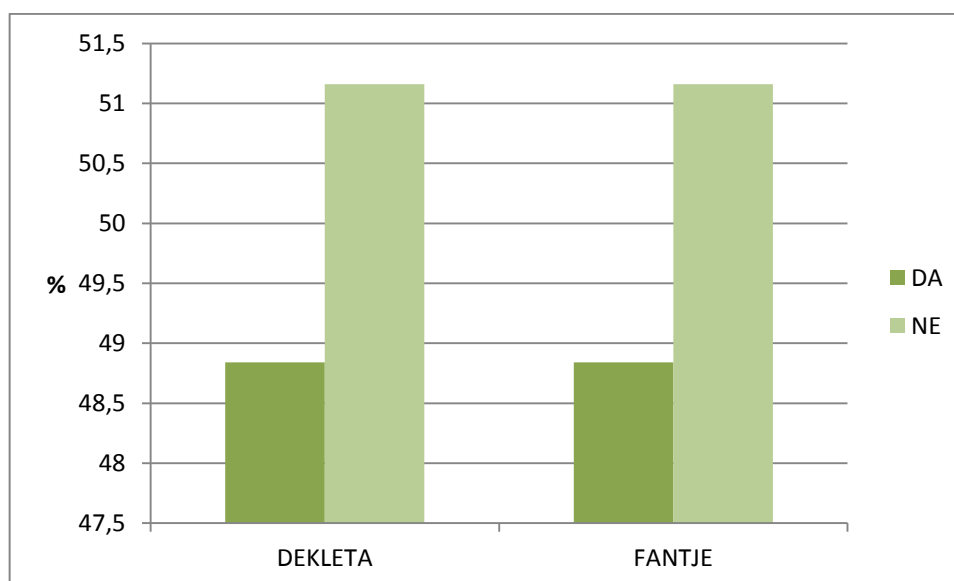

Graf 3: Si se res po uporabi teh protibolečinskih sredstev počutil/a bolje?

Po analizi podatkov lahko ugotovimo, da tako učenci kot učenke so se po uporabi teh protibolečinskih sredstev počutili bolje (dekleta – 62,79 %, fantje – 60,47 %). Analgetiki so zdravila za lajšanje oz. odpravljanje bolečin in se vsak uporabnik le-teh počuti bolje. Če se pa bolečina stopnjuje in ne pojenja, pa je potrebno obiskat zdravniško pomoč.

4. Se ti zdi uporaba teh škodljiva?

Odgovor	DEKLETA		FANTJE	
	<i>f</i>	<i>f</i> %	<i>f</i>	<i>f</i> %
DA	21	48,84	21	48,84
NE	22	51,16	22	51,16
Skupaj	43	100	43	100

Tabela 4: Število (*f*) in odstotek (*f*%) za vprašanje številka 4: Se ti zdi uporaba teh škodljiva?

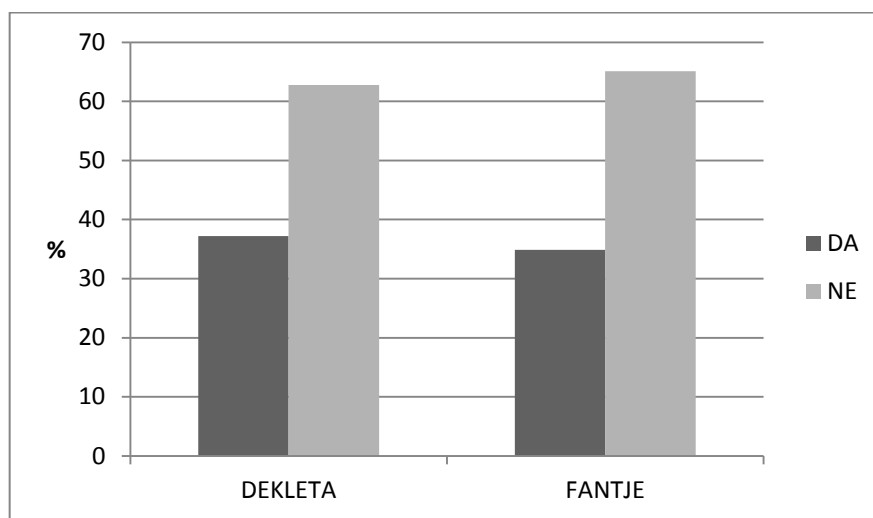
Graf 4: Se ti zdi uporaba teh škodljiva?

Analiza odgovorov glede škodljivosti uporabe protibolečinskih sredstev je pokazala, da enak odstotek učenk (51,16%) in učencev (51,16%) meni, da uporaba analgetikov ni škodljiva ob primerni in pametni uporabi. Kar se preseže, pa ni dobro niti za protibolečinska zdravila ali karkoli drugega. Analgetikov ni potrebno takoj vzeti pri pojavu bolečine. Nekatera zdravila, tudi analgetiki imajo blažje stranske učinke, predvsem za kakšno skupino ljudi kot so nosečnice, ljudje s kroničnimi boleznimi ... Nekateri učenci pa vseeno menijo, da je uporaba analgetikov malo vprašljiva glede škodljivosti.

5. Ali te šola in starši ozaveščajo o posledicah pretiranega jemanja le-teh?

Odgovor	DEKLETA		FANTJE	
	<i>f</i>	<i>f</i> %	<i>f</i>	<i>f</i> %
DA	16	37,21	15	34,88
NE	27	62,79	28	65,12
Skupaj	43	100	43	100

Tabela 5: Število (*f*) in odstotek (*f*%) za vprašanje številka 5: Ali te šola in starši ozaveščajo o posledicah pretiranega jemanja le-teh?

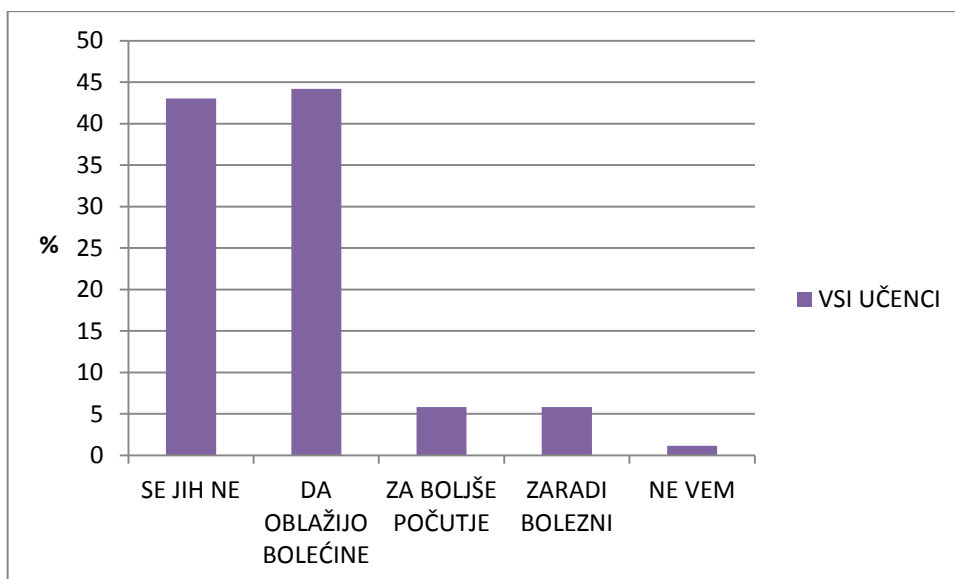

Graf 5: Ali te šola in starši ozaveščajo o posledicah pretiranega jemanja le-teh?

Tabela in graf številka 5 prikazujeta podatke o tem, kako so učenci ozaveščeni s strani šole in staršev glede posledicah pretiranega jemanja analgetikov. Dekleta (62,79 %) in fantje (65,12%) so v večji meri odgovorili, da posebnega opozorila s strani šole in staršev ni. To si lahko razlagamo s tem, da se ta zdravila res uporabljajo, kadar je potrebno. Ni pa pretiranega poseganja po teh sredstvih. Sploh ni potrebe, da bi šola in starši dajali velik poudarek na ozaveščenosti. Verjetno je več drugih substanc, kjer bi morali in se tudi pogovarjajo, da ni zaželeno, da se jih jemlje itd.

6. Zakaj se jih ti poslužuješ?

Odgovor	<i>f</i>	<i>f</i> %
SE JIH NE	37	43,02
DA OBLAŽIJO BOLEČINE	38	44,19
ZA BOLJŠE POČUTJE	5	5,81
ZARADI BOLEZNI	5	5,81
NE VEM	1	1,16
<i>Skupaj</i>	86	100

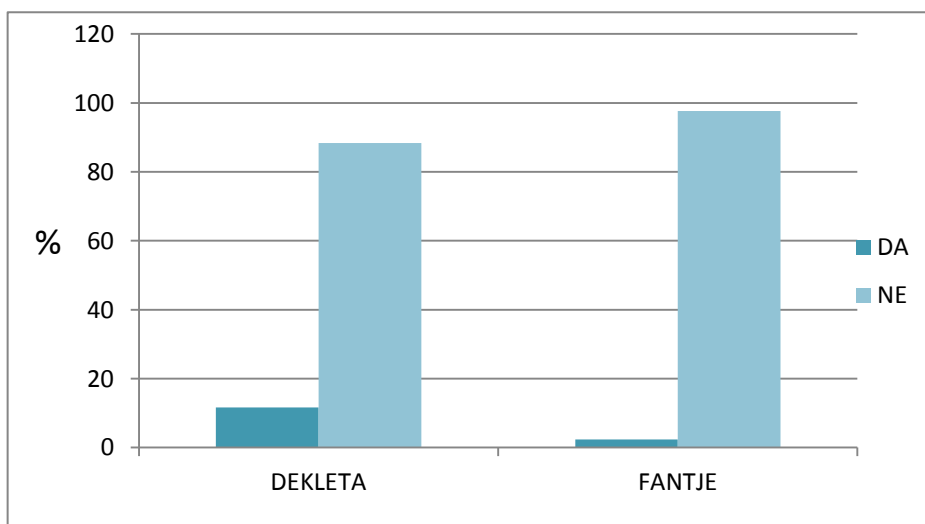
Tabela 6: Število (*f*) in odstotek (*f* %) za vprašanje številka 6: Zakaj se jih ti poslužuješ?

Graf 6: Zakaj se jih ti poslužuješ?

Analiza odgovorov je pokazala, da se večina učencev poslužuje analgetikov zaradi lajšanja bolečin (44,19 %), nekaj odgovorov je bilo, da jih učenci sploh ne jemljejo (43,02 %). Sledijo naslednji odgovori: za boljše počutje (5,81 %), zaradi bolezni (5,81 %) in ne vem (1,16 %). Veliko učencev jemlje analgetike za lajšanje bolečin.

7. Jih jemlješ redno?

Odgovor	DEKLETA		FANTJE	
	<i>f</i>	<i>f</i> %	<i>f</i>	<i>f</i> %
DA	5	11,63	1	2,33
NE	38	88,37	42	97,67
Skupaj	43	100	43	100

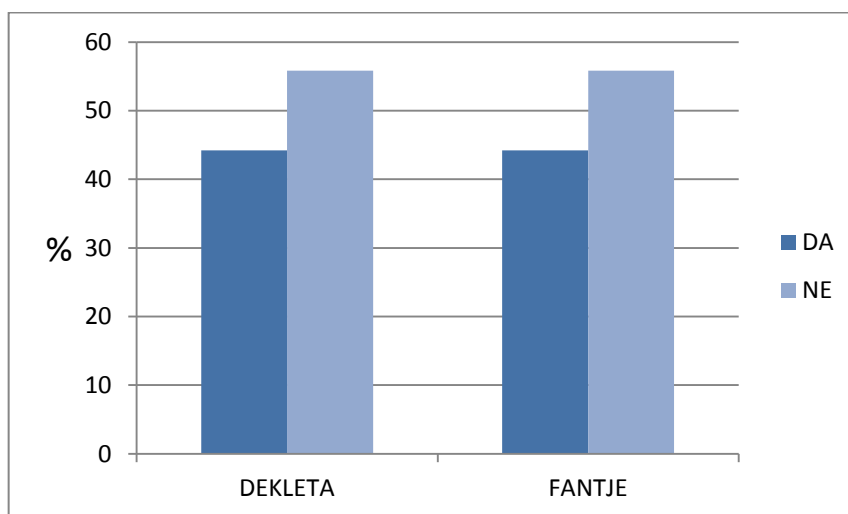
Tabela 7: Število (*f*) in odstotek (*f*%) za vprašanje številka 7: Jih jemlješ redno?

Graf 7: Jih jemlješ redno?

Tabela in graf številka 7 prikazujeta podatke o tem, ali učenci redno jemljejo, uporabljajo analgetike. Izkazalo se je, da je veliko učencev, ki so bili anketirani, odgovorilo nikalno (dekleta - 88,37 %, fantje - 97,67 %). Redno jemanje analgetikov sploh ni potrebno, sploh v teh letih kot so najini vrstniki.

8. Se ti zdi odvisnost od njih možna?

Odgovor	DEKLETA		FANTJE	
	<i>f</i>	<i>f</i> %	<i>f</i>	<i>f</i> %
DA	19	44,19	19	44,19
NE	24	55,81	24	55,81
Skupaj	43	100	43	100

Tabela 8: Število (*f*) in odstotek (*f*%) za vprašanje številka 8: Se ti zdi odvisnost od njih možna?

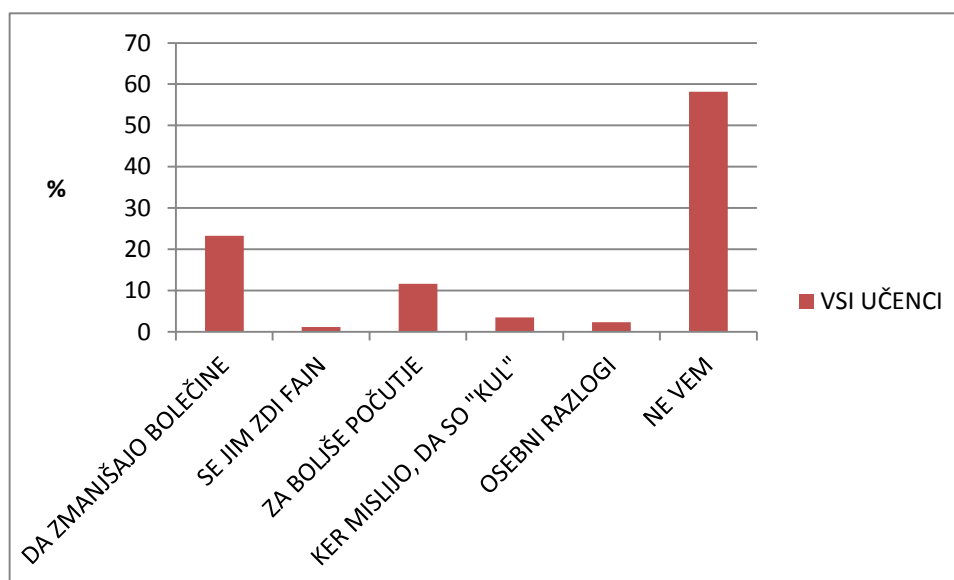
Graf 8: Se ti zdi odvisnost od njih možna?

Tabela in graf številka 8 prikazujeta podatke o tem, če mislijo osnovnošolci, da je lahko odvisnost od jemanja teh zdravil možna. Večji del fantov (55,81 %) in deklet (55,81 %) so mnenja, da odvisnost od analgetikov ni možna. Čeprav pa kar velik odstotek učencev (fantov in deklet isti odstotek - 44,19 %) misli, da se pa lahko zgodi tudi odvisnost. Ob nekajkratnem jemanju analgetikov do odvisnosti še ne pride. Če se pa ta vzorec ponavlja, je pa lahko vprašljivo.

9. Zakaj se ti zdi, da mladostniki sploh posegajo po tovrstnih farmacevtskih izdelkih?

Odgovor	<i>f</i>	<i>f</i> %
DA ZMANJŠAJO BOLEČINE	20	23,26
SE JIM ZDI FAJN	1	1,16
ZA BOLJŠE POČUTJE	10	11,63
KER MISLIJO, DA SO »KUL«	3	3,49
OSEBNI RAZLOGI	2	2,33
NE VEM	50	58,14
<i>Skupaj</i>	86	100

Tabela 9: Število (*f*) in odstotek (*f* %) za vprašanje številka 9: Zakaj se ti zdi, da mladostniki sploh posegajo po tovrstnih farmacevtskih izdelkih?

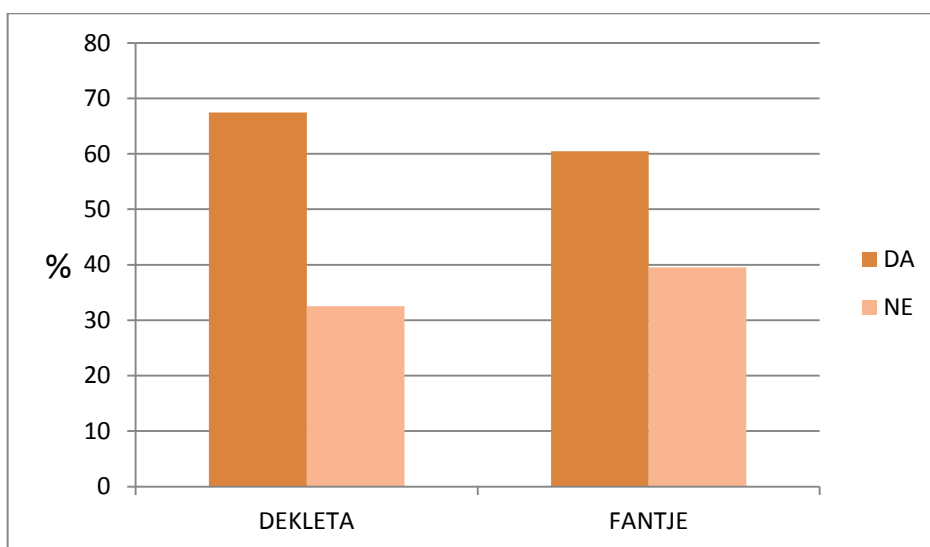
Graf 9: Zakaj se ti zdi, da mladostniki sploh posegajo po tovrstnih farmacevtskih izdelkih?

Tabela in graf številka 9 prikazujeta podatke o tem, zakaj mladostniki sploh posegajo po tovrstnih farmacevtskih izdelkih. Po analizi rezultatov smo ugotovili, da učenci jemljejo ta farmacevtska sredstva, da se jim zmanjšajo bolečine (23,26 %), za boljše počutje (11,63 %), sledijo še odgovori: ker mislijo, da so »kul«, zaradi osebnih razlogov in ker se jim zdi fajn. Veliko učencev je zapisalo odgovor ne vem. Lahko sklepamo, da se mogoče pri tem vprašanju niso toliko ustavljali, ker je bilo vprašanje odprtega tipa. Glede na odgovore smo pričakovali, da bodo takšni odzivi otrok. Največ uporabe teh farmacevtskih izdelkov je zaradi zmanjšanja bolečine.

10. Se ti zdi, da res pomagajo?

Odgovor	DEKLETA		FANTJE	
	<i>f</i>	<i>f</i> %	<i>f</i>	<i>f</i> %
DA	29	67,44	26	60,47
NE	14	32,56	17	39,53
Skupaj	43	100	43	100

Tabela 10: Število (*f*) in odstotek (*f*%) za vprašanje številka 10: Se ti zdi, da res pomagajo?

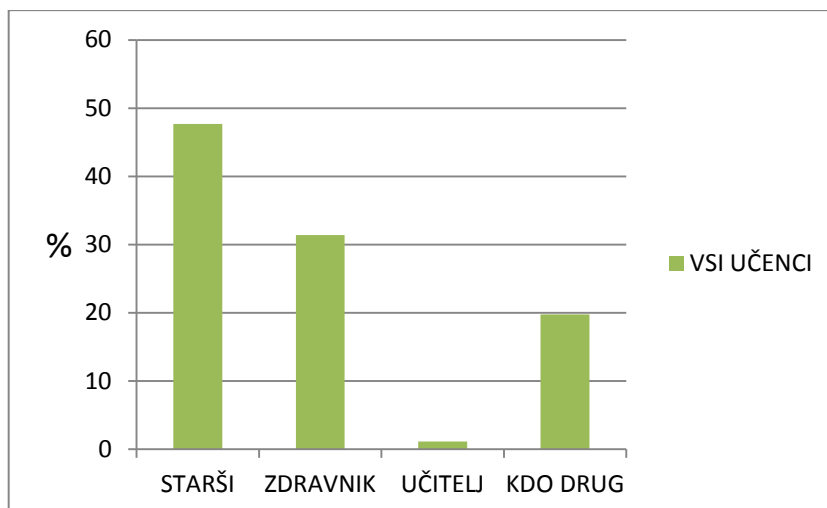

Graf 10: Se ti zdi, da res pomagajo?

Tabela in graf številka 10 prikazujeta podatke o tem, kaj učenci menijo o zdravilnih učinkih teh zdravil, ali pomagajo pri zmanjševanju bolečin. Izkazalo se je, da tako dekleta (67,44 %) kot fantje (60,47 %) so mnenja, da analgetiki res pomagajo. Analgetiki so tudi zasnovani tako, da zmanjšujejo bolečino in zato jih tudi jemljemo.

11. Kdo ti je dal kak analgetik?

Odgovor	<i>f</i>	<i>f</i> %
STARŠI	41	47,67
ZDRAVNIK	27	31,40
UČITELJ	1	1,16
KDO DRUG	17	19,77
<i>Skupaj</i>	86	100

Tabela 11: Število (*f*) in odstotek (*f* %) za vprašanje številka 11: Kdo ti je dal kak analgetik?

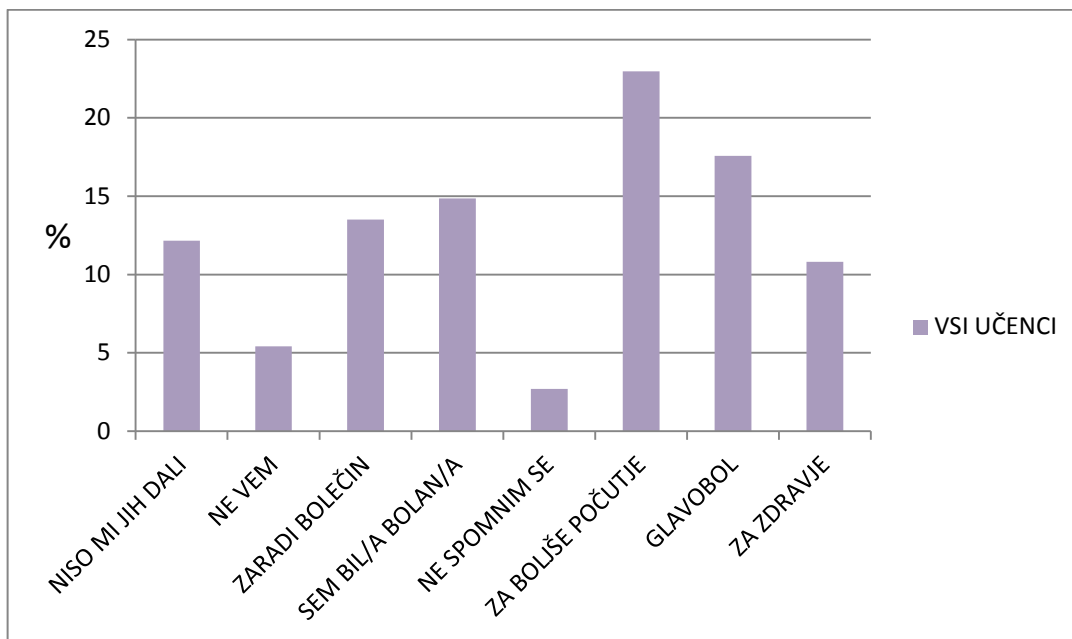
Graf 11: Kdo ti je dal kak analgetik?

Analiza odgovorov glede na dajanje analgetikov je pokazala, da so največkrat dali učencem analgetik njihovi starši - 47,67 %, sledijo odgovori: zdravnik - 31,40 %, kdo drug - 19,77% in učitelj - 1,16 %. Doma imajo verjetno kupljene in shranjene analgetike in pri pojavu bolečine pri svojih otrocih jim to tudi ponudijo.

a. Zakaj?

Odgovor	<i>f</i>	<i>f</i> %
NISO MI JIH DALI	9	12,16
NE VEM	4	5,41
ZARADI BOLEČIN	10	13,51
SEM BIL/A BOLAN/A	11	14,86
NE SPOMNIM SE	2	2,70
ZA BOLJŠE POČUTJE	17	22,97
GLAVOBOL	13	17,57
ZA ZDRAVJE	8	10,81
<i>Skupaj</i>	74	100

Tabela 12: Število (*f*) in odstotek (*f* %) za vprašanje številka 12: Kdo ti je dal kak analgetik? Zakaj?

Graf 12: Kdo ti je dal kak analgetik? Zakaj?

3.2 RAZLAGA HIPOTEZ

S pomočjo dobljenih rezultatov sva potrdili ali ovrgli hipoteze pred začetkom raziskovanja.

H₁ = Dekleta v višjih razredih uporabljajo pogosteje analgetike kot fantje.

Domnevo, ki pravi, da dekleta v višjih razredih pogosteje uporabljajo analgetike, lahko v celoti ovrgemo, saj se je izkazalo, da tudi fantje v višjem, 9. razredu zelo uporabljajo analgetike. Pri obeh spolih je odstotek jemanja, uporabe analgetikov zelo visok.

H₂ = Učenci menijo, da se po uporabi analgetikov počutijo bolje.

Trditev, ki pravi, da so učenci mnenja, da se po uporabi analgetikov počutijo bolje, lahko v celoti potrdimo, saj se je izkazalo, da so tako učenci kot učenke tega mnenja. Analgetiki so tudi zasnovani tako, da se po uporabi uporabnik počuti boljše.

H₃ = Analgetike so učencem dali največkrat zdravniki.

Hipotezo, ki pravi, da so učencem dali analgetike največkrat zdravniki, lahko v celoti ovrgemo, saj se je izkazalo, da je večji odstotek staršev tistih, ki so dali svojim otrokom analgetike.

ZAKLJUČEK

V tem sodobnem svetu, hitrem življenju, se večkrat ulovimo, da se slabo počutimo in naše telo pretresajo razne bolečine.

Namen raziskave je bil ugotoviti, kako so učenci seznanjeni z analgetiki, z njihovo uporabo, zakaj jih uporabljajo, se jim zdi njihova uporaba škodljiva. Glede na dobljene rezultate lahko rečemo, da učenci uporabljajo analgetike, vendar v redkih primerih. Ne jemljejo jih prepogosto in ob zaznavanju takojšnje bolečine.

Ugotovili sva, da učenci vedo, da pretirana uporaba le-teh ni v redu. Učenci so mnenja, da lahko tudi postanejo odvisni od njih. Analgetiki res pomagajo, saj so narejeni tako, da odpravijo trenutno bolečino.

VIRI IN LITERATURA

- Starc, R. (2008). Bolezni zaradi stresa I. Ljubljana: Sirius.
- Henry, J. (1994). Družinska enciklopedija zdravil. Ljubljana: DZS.

PRILOGE**ANKETNI VPRAŠALNIK****RAZISKOVALNA NALOGA – UPORABA ANALGETIKOV MED UČENCI NAŠE ŠOLE**

Sva učenci 9. razreda, Eva in Ana. Delava raziskovalno nalogo o analgetikih. Analgetiki so protibolečinska zdravila. Raziskali bi radi, koliko jih vi uporabljate in podobno, zato vas prosiva, da izpolnite anketo in nama tako pomagate, da bova delo dobro opravili. Za vaše odgovore se vam že vnaprej zahvaljujema.

SPOL: M Ž

RAZRED: 7. 8. 9.

1. Ali uporabljaš analgetike? DA NE
2. Ali pri kakšnih bolečinah takoj uporabiš analgetike? DA NE
3. Si se res po uporabi teh protibolečinski sredstev počutil/a bolje? DA NE
4. Se ti zdi uporaba teh škodljiva? DA NE
5. Ali te šola in starši ozaveščajo o posledicah pretiranega jemanja le-teh? DA NE
6. Zakaj se jih ti poslužuješ? _____
7. Jih jemlješ redno? DA NE
8. Se ti zdi odvisnost od njih možna? DA NE
9. Zakaj se ti zdi, da mladostniki sploh posegajo po tovrstnih farmacevtskih izdelkih?

10. Se ti zdi, da res pomagajo? DA NE

11. Kdo ti je dal kdaj kak analgetik?

- a) starši
- b) zdravnik
- c) učitelj
- d) kdo drug: _____

Zakaj? _____